

Morsø Kommune

Behovsafdækning på idrætsområdet

September 2023

Indhold

1. Indledning.....	3
1.2. Baggrund	3
1.3. Organisering af arbejdet med behovsanalysen	4
1.4. Metoderne for løsning af opgaven.....	5
1.5. Læsevejledning – opbygning af rapporten	6
2. Resumé	7
2.1. Behovsafdækning og fremtidens idrætsfaciliteter set i et overordnet perspektiv	7
2.2. Borgerundersøgelsen	8
2.3. Ungeundersøgelsen	9
2.4. Demografi	9
2.5. Borgernes sundhedstilstand og tilbud om aktivitet til de forskellige målgrupper ...	10
2.6. Kortlægning på facilitetsområdet i Morsø Kommune.....	10
3. Resultatet af borgerundersøgelsen	13
3.1. Idrættens Arenaer.....	13
3.2. Den idrætsaktive borger	14
3.3. Borgeren på pause fra idræt og motion.....	15
3.4. Den ikke-idrætsaktive borger.....	16
3.6. Delkonklusion - Borgerundersøgelsen	17
4. Resultatet af ungeundersøgelsen	17
4.1. Den idrætsaktive unge	18
4.2. Den unge på pause fra idræt og motion	19
4.3. Den ikke-idrætsaktive unge	20
4.4. Delkonklusion - Ungeundersøgelsen	21
5. Demografi	22
5.1. Befolkningsfremskrivningen og tilbud og aktiviteter.....	22
5.2. Delkonklusion - Demografi	23
6. Borgernes sundhedstilstand og tilbud om aktiviteter til forskellige målgrupper på dette område	24
6.1. Borgernes sundhedstilstand.....	24
6.2. Delkonklusion – Socioøkonomiske faktorer	25
7. Facilitetskortlægning	26
7.1. Facilitetsskemaer	27
7.2. Belægning	27
7.3. Delkonklusion – Facilitetsskemaer og belægningen i faciliteterne.....	30
8. Litteraturliste	31

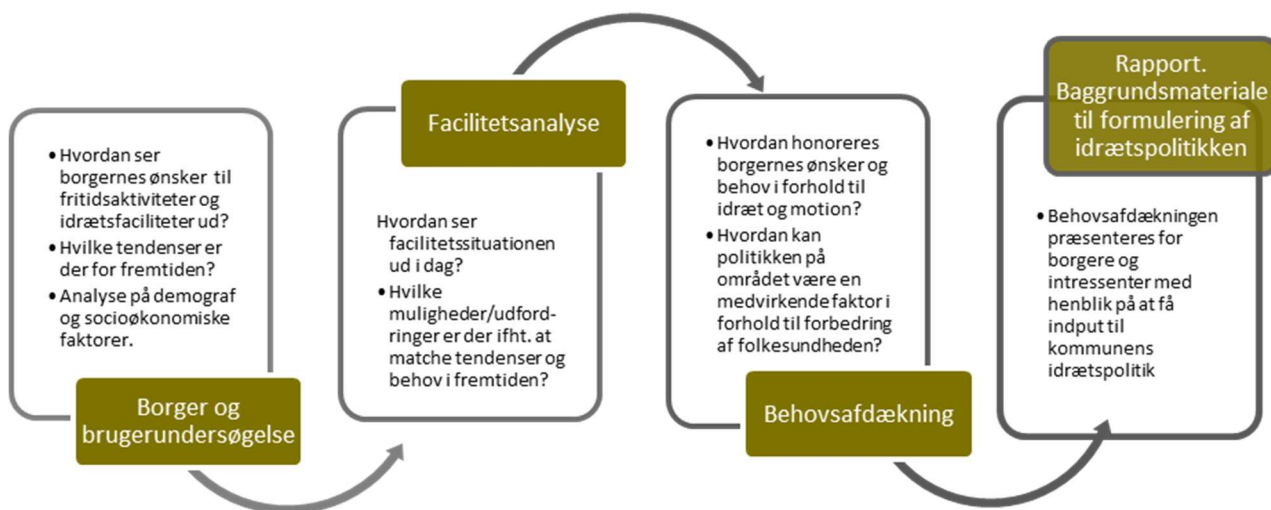
1. Indledning

I sommeren 2023 gennemførte Morsø Kommune i samarbejde med DGI Nordjylland en behovsafdækning, der skal understøtte kommunen i formuleringen af en ny politik på idræts- og folkeoplysningsområdet. I samme omgang blev der gennemført en facilitetskortlægning. Det er behovsafdækningen og kortlægningen på facilitetsområdet, som afrapporteringen her handler om.

1.2. Baggrund

Behovsafdækningen skal understøtte kommunen i udarbejdelse af ny politik på idræts- og folkeoplysningsområdet, men behovsafdækningen kan - desuden sammen med Facilitetskortlægningen med gennemgang af bl.a. belægningssskemaer, Ungeundersøgelsen m.m. - bidrage med data/inspiration til, hvordan kommunen i sine prioriteringer i fremtiden kan understøtte en eventuel målsætning om, at alle i Morsø Kommune har mulighed for et attraktivt og aktivt fritidsliv med det for øje, at folkesundheden højnes og midlerne, der afsættes til området, skal skabe mest mulig værdi for borgerne og folkesundheden.

Arbejdet med behovsafdækningen kan kort skitseres i modellen her:

Morsø Kommune har bedt DGI Nordjylland om at understøtte kommunen i arbejdet med behovsafdækningen og kortlægningen på facilitetsområdet.

1.3. Organisering af arbejdet med behovsanalysen

Der har været nedsat en administrativ arbejdsgruppe, der har fulgt arbejdet samt en overordnet styregruppe, der har været opdragsgiver i forhold til arbejdet.

Arbejdsgruppen har bestået af:

Morsø Kommune: Mikkel Aggerholm, Foreningsudvikler. Center for Kultur, Fritid og Turisme
Lauritz Rask, Landskabsarkitekt. By og Landskab
Charlotte Vester. Sundhedsfaglig leder. Center for Ældre, Sundhed og Rehabilitering
Dorte Jensen. Administrativ konsulent. Center for Kultur, Fritid og Turisme

DGI Nordjylland: Konsulent Elin Zachariasen

Morsø Kommune
Tore Müller (Formand for styregruppen og formand for udvalget for Børn, Kultur og Turisme)
Henning Sørensen (Formand for udvalget for Social, Sundhed og Beskæftigelse)
Meiner Nørgaard (Formand for udvalget for Teknik og Miljø)
Poul Overgaard (Folkeoplysningsudvalget)
Arne Kirk (Direktør for Teknik og Miljø – fratrådt)
Henrik Rene Christensen (Direktør for Social, Sundhed og Beskæftigelse)
Torben Gregersen (Direktør for Børn, Kultur og Turisme)
Mikkel Aggerholm (Foreningskonsulent Morsø Kommune)

1.4. Metoderne for løsning af opgaven

Borgerundersøgelse

Undersøgelsen var baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt Morsø Kommunes borgere mellem 18 og 75 år.

Der blev foretaget et træk på ca. 4.000 borgere fra CPR-registret, hvor det blev sikret, at der var tale om en repræsentativ fordeling på køn og alder. 29% af disse valgte at deltage i undersøgelsen.

Undersøgelsen blev gennemført i juni 2023

Ungeundersøgelsen var elektronisk og blev gennemført i Rambøll Managements elektroniske system: SurveyXact.

Resultatet af hele borgerundersøgelsen kan ses i delrapport 1 til rapporten.

Ungeundersøgelse

En ungeundersøgelse blandt kommunens 6. – 10. klasses elever (både private og kommunale skoler).

Undersøgelsen havde til formål at afdække de unges ønsker og behov til fritidsinteresser og idrætsfaciliteter.

459 unge svarede på undersøgelsen. Ud af det samlede antal elever i 6. til 10. klasse (981elever) svarer det til en besvarelsesprocent på 46,7%. Den tilsvarende aldersgruppe i kommunen er 1.405 unge.

Analyse på demografi og livsfaser samt borgernes sundhedstilstand og eksempler på aktiviteter til udvalgte målgrupper

Med udgangspunkt i kommunens egen forventede befolkningsfremskrivning - fordelt på seks distrikter - skitseres de muligheder, som borgerne i forskellige distrikter har i forhold til idrætsfaciliteter. På baggrund af denne situationsanalyse analyseres borgernes ønsker og behov for fremtiden set ud fra specifikke livsfaser.

Endvidere er der med udgangspunkt i kommunens seneste Sundhedsprofil - "Hvordan har du det?" (Morsø Kommune, 2021) i afrapporteringen peget på udviklingspotentialer i forhold til, hvordan initiativer på området kan understøtte sundheds- og trivselstilstanden blandt borgere i Morsø Kommune.

Facilitetskortlægning

Fem af kommunes store idrætsfaciliteter er omfattet af facilitetskortlægningen. Hver facilitet er gennemgået på baggrund af et fysisk besøg, indhentning af facilitetsskemaer, belægningskemaer, placering på GIS kort m.m. med henblik på at identificere udviklingsmuligheder, som matcher borgernes ønsker og behov.

Gennemgang af belægningskemaer

Hallernes/salenes belægningskemaer er gennemgået, således der kan perspektiveres til, hvordan der kan skabes mere aktivitet i de eksisterende faciliteter, som situationen er i dag.

1.5. Læsevejledning – opbygning af rapporten

Først i rapporten – afsnit 2 - præsenteres læseren for et ganske kort resume af hele behovsafdækningen og kortlægningen på facilitetsområdet.

Dernæst præsenteres læseren i de efterfølgende afsnit for de mere detaljerede delkonklusioner, som de 4 delrapporter peger på. Herunder:

- Delrapport 1: Borgerundersøgelsen
- Delrapport 2: Ungeundersøgelsen
- Delrapport 3: Demografi og livsfaser samt borgernes sundhedstilstand og tilbud om aktivitet til de forskellige målgrupper
- Delrapport 4: Facilitetskortlægningen

2. Resumé

Afsnittet her er et kort resumé af behovsafdækningen og selve facilitetskortlægningen. Først præsenteres læseren for hovedpointerne i behovsafdækningen i et overordnet perspektiv, og dernæst resuméers de væsentligste pointer fra delrapporterne og facilitetskortlægningen.

2.1. Behovsafdækning og fremtidens idrætsfaciliteter set i et overordnet perspektiv

Borgerundersøgelsen og Ungeundersøgelsen i Morsø kommune, gennemført i juni 2023, peger begge i retning af at både voksne og unge i Morsø Kommune er mindre idrætsaktive end landsgennemsnittet og - for voksnes vedkommende, markant mindre idrætsaktive end voksne i Bevæg dig for livet kommunerne.

Andelen af borgere i Borgerundersøgelsen i Morsø Kommune, der svarer, at de er idrætsaktive (59%) ligger markant under andelen af idrætsaktive i Bevæg dig for livet kommunerne (74%) og under gennemsnittet i IDAN's nyeste undersøgelse (64%). Tilsvarende er andelen af borgere i Morsø Kommune, der svarer, at de ikke dyrker idræt eller motion på 28% - hvilket er næsten dobbelt så højt som i Bevæg dig for livet kommunerne (BDFL).

I Morsø Kommune – ligesom vi også ser i f.eks. BDFL kommunerne – er der et udtalt ønske om at være mere idrætsaktiv blandt en rigtig stor del af kommunens borgere i aldersgruppen 18-75 år. Dette ønske ses både blandt borgere, der allerede er aktive, borgere der holder pause fra idræt og blandt ikke-idrætsaktive borgere.

Ligeledes viser Ungeundersøgelsen, at andelen der svarer at de er idrætsaktive i Morsø Kommunes Ungeundersøgelsen, er lavere end IDAN's gennemsnitstal for børn og unge – en del af denne kan tilskrives de forskellige aldersgrupperinger i de to undersøgelser, men tendensen er dog klar – andelen af respondenter i Morsø Kommunes Ungeundersøgelse, der svarer, at de dyrker i idræt eller motion, er lavere end gennemsnittet er på landsplan (som er 83% for 10-12 årige og 75% for 13-15 årige)

Idrætsfaciliteterne er ikke længere blot rammen om aktiviteterne, de er også med til at facilitere udviklingen af aktiviteterne. Hvor foreningerne ikke formår eller ønsker at tilbyde nye attraktive og efterspurgte aktiviteter, skal faciliteten i fremtiden være med til at løfte denne opgave - selvfølgelig helst i et tæt samspil med foreningerne.

Det er et mangfoldigt billede af borgere, der skal facilitetsudvikles til. Idræts- og fritidsfaciliteterne skal fremtidssikres med fleksible anvendelsesmuligheder, samtidig med at de

specialiseres, så faciliteterne også understøtter de primære og traditionelle idræts- og fritidsaktiviteter.

Faciliteterne skal være med til at sikre, at kommunen får flere aktive borgere, flere medlemmer i foreningerne og flere frivillige til at støtte op om arbejdet med udviklingen på både aktivitetssiden og facilitetssiden.

Hvor foreninger og skoler tidligere var de eneste målgrupper i idrætsfaciliteterne, skal der nu også være plads til selvorganiserede idrætsudøvere og ikke-idrætsaktive borgere. Fysisk, social og mental sundhed går hånd i hånd, og faciliteterne skal være med til at understøtte borgernes sundhed (Iversen et al 2019).

Yderlige peger en overvejende stor andel af de voksne i Morsø Kommune på naturen (og adgang til naturen), som foretrukken arena for idræt og motion – en tendens, der er i tråd med den tendens, der også ses på landsplan (Rask og Eske, 2020 & Rask, 2021).

Således kan behovsafdækningen bidrage med data og inspiration i forhold til om - og i så fald hvordan, man i kommunens politik på Idræts og folkeoplysningsområdet kan understøtte:

- **Borgernes behov og ønsker:** Kan politikken på idræts- og folkeoplysningsområdet understøtte de i behovsafdækningen påviste behov og ønsker blandt voksne og unge – herunder også borgernes ønsket om at være mere fysisk aktive?
- **Idrættens arenaer:** Hvordan understøttes idrættens arenaer bedst med henblik på den påviste betydning af naturen som arena for idræt og motion sammenholdt med traditionelle og nye behov i forhold til faciliteterne?
- **Demografien:** Kan man fra kommunens side være med til at fremtidssikre behov og udbud i forhold til den forventede ændring i befolkningens alderssammensætning?
- **Sundhedsperspektivet:** Kan politikken på idræts- og folkeoplysningsområdet understøtter borgernes sundhed i et bredt perspektiv?

2.2. Borgerundersøgelsen

Resultatet af borgerundersøgelsen viser, at borgerne i Morsø Kommune i meget høj grad efterspørger:

- Naturen som arena for fysisk aktivitet.
- Aktiviteter, der kan dyrkes selvorganiseret og i selvvalgte fællesskaber.
- Aktiviteter, der kan dyrkes i mindre sale/haller.
- Aktiviteter med fokus på fysisk og mental sundhed (kostvejledning, vægttab, samvær med familien m.m.)
- Fitness/styrketrænings lokaler.

- Mindre lokaler til blide motionsformer som yoga og pilates.
- Mindre lokaler til funktionel træning.
- Mulighed for at kunne dyrke aktiviteter under fleksible former rent tidsmæssigt.
- Svømmehalsaktiviteter og fodboldanlæg.
- Udendørs idrætsudøvere skal have adgang til hallens støttefaciliteter (toilet, omklædning, café, adgang til lockers m.v.). Hallen som udgangspunkt (start/slut) for udendørs idrætter.

For yderligere om borgerundersøgelsen henvises der til Delrapport 1 – Borgerundersøgelsen.

2.3. Ungeundersøgelsen

Resultatet af Ungeundersøgelsen viser, at de unge i Morsø Kommune i meget høj grad efterspørger:

- Muligheden for at benytte hallen som hænge-ud sted. Uden voksnes indblanding.
- Fitness/styrketræningslokaler.
- Mindre lokaler til bl.a. dans, gymnastik, fitness på hold.
- Den traditionelle idrætshal.
- Udendørs fodboldbaner.
- Lokaler til Esport.
- Udendørs idrætsudøvere skal have adgang til hallens støttefaciliteter (toilet, omklædning, café, adgang til lockers m.v.). Hallen som udgangspunkt (start/slut) for udendørs idrætter.
- Hyggelige udendørs faciliteter til ophold.

For yderligere om ungeundersøgelsen henvises der til Delrapport 2 – Ungeundersøgelsen.

2.4. Demografi

Morsø Kommune vil samlet set frem mod 2033 have et fald i befolkningstallet på ca. 1.500 borgere (8% færre borgere). Den største nedgang ser man i aldersgruppen 40-64 årige (990 borgere). Størst stigning i antallet af borger ses i aldersgruppen 76+ år (327 borgere). Børn og unge i skolealderen (6-24 år) har samlet set et fald på 672 borgere.

Det vil sige, at der i 2033 vil være færre borgere i forhold til at favne idrætsfaciliteterne. Børn og unge, der traditionen tro i højere grad end de øvrige aldersgrupper benytter den traditionelle idrætshal, vil der også blive færre af.

Så som udgangspunkt kan man sige, at hvis man d.d. er tilfreds med kapacitetsdækningen på idrætsfacilitetsområdet, så er det ikke flere m² til idræt, der er behov for - måske snarere en opgradering eller ommøblering af det eksisterende i forhold til at imødekomme borgernes ønsker og behov samt observationer på trends og tendenser.

2.5. Borgernes sundhedstilstand og tilbud om aktivitet til de forskellige målgrupper

Hallerne i Morsø Kommune har en del ledige tider i dagtimerne. Disse ledige timer kan med stor fordel bruges til, at faciliteterne kan være med til at understøtte kommunen i arbejdet med at få flere fysisk aktive borgere og mere fysisk aktive borgere. Set i relation til borgernes tilknytning til arbejdsmarkedet (baseret på andel af borgere, der i borgerundersøgelsen svarer at de er på folkepension, orlov, sygedagpenge m.m.), er over en tredjedel (35%) af de voksne borgere i Morsø Kommune potentielle brugere i hallerne i dagtimerne (Morsø Kommune og DGI Nordjylland, 2023a),

Derudover kan vi se i kommunens sundhedsprofil (Morsø Kommune 2021), at der også er et kæmpe potentiale i forhold til at anvende faciliteterne til målrettede tilbud til de mere sårbare borgere i dagtimerne - eksempelvis: Rygtræningshold (18% af borgerne i Morsø Kommune havde rygproblemer i 2021), kostvejledningshold (23% angiver, at havde et usundt kostmønster), hold for slidgigtpatienter (31% af borgerne i Morsø Kommune havde slidgigtproblemer i 2021), aktiviteter og fællesskaber til de ensomme borgere (11% følte sig ofte ensomme), træning for overvægtige (23% var svært overvægtige), yoga/pilates og/eller andre former for afstresningshold (26% angiver, at de havde et højt stressniveau).

I forhold til de borgere, der i varierende grad er tilknyttet arbejdsmarkedet, vil det være forskellige former for idrætsfaciliteter, der er behov for (både haller, fitnesslokale og sale), mens det for de mere sårbare borgere mest er mindre lokaler, fitnesslokaler og sale, der vil være optimale for idrætsudøvelsen.

For mere om borgernes sundhedsprofil og bud på aktiviteter til de forskellige målgrupper henvises til delrapport 3.

2.6. Kortlægning på facilitetsområdet i Morsø Kommune

I forhold til belægningen i hallerne (fem faciliteter), tegner der sig et billede af, at der er en del haltimer til rådighed. Samlet set er der i uge 13 og 43 mellem 325 og 299 ugentlige ledige timer

i de store idrætshaller (800+ m²). Nedenfor vises fordelingen af de ledige timer, fordelt på tidspunkter og vist for uge 13 og 43.

	Hverdag mandag til fredag kl. 8.00 til 16.00	Primetime mandag til fredag kl. 16.00-22.00)	Weekend lørdag og søndag Kl. 8:00 til 22:00	Samlet ledige timer pr. uge
I uge 13	75 ledige timer	82 ledige timer	168 ledige timer	325 ledige timer
I uge 43	74 ledige timer	69 ledige timer	155 ledige timer	299 ledige timer

Endvidere viser undersøgelsen "Idrætsanlægs benyttelse og brugernes tilfredshed" (Høyer-Kruse, Bundgård Iversen & Forsberg 2017), der er gennemført i 22 kommuner og med 321 traditionelle idrætshallers deltagelse, at gennemsnittet på den bookedede tid i en traditionel idrætshal er på 82% med et fremmøde på kun 75%. Altså et gennemsnit der er noget højere end den gennemsnitbelægningsgrad, som vi ser Primetime i Morsø, der er mellem 60% og 68%. Antager vi, at Morsø Kommune også kun har et fremmøde i den bookedede tid på 75%, så er tallet af ledige timer langt højere end det tal, som kortlægningen her viser.

Endelig er der også den finesse, at der vil kunne blive frigivet langt flere haltider, hvis faciliteterne i højere grad kan opdeles, så en traditionel hal i realiteten faktisk kan benyttes til to eller tre forskellige aktiviteter i samme tidsrum.

Rent geografisk og befolkningsmæssigt er Mors godt dækket ind af faciliteter – en meget lille del af borgerne har længere end 10 kilometer til nærmeste store idrætshal. Tages der afsæt i en radius på fem kilometer fra hver af de fem faciliteter, så har kun 18% af befolkningen på Mors længere end 5 kilometer til nærmeste facilitet.

Kommunen har i gennemsnit ca. 500 borger færre pr. store idrætshal end gennemsnittet for de nordjyske kommuner. Hvis der sammenlignes med de omkringliggende ydre kommuner; Lemvig -, Struer -, Skive -, Vesthimmerland - og Thisted Kommune, har Morsø Kommune flere borger pr. store idrætsfacilitet med undtagelse af Thisted Kommune.

Ser man på befolkningsprognosen frem mod 2033, estimerer Morsø Kommune med et fald i befolkningen på ca. 1.500 til et samlet indbyggertal på 18.367 borgere. Dette estimerede fald i befolkningstallet medfører ligeledes et fald i gennemsnittet af borgere pr. store idrætshal.

Kortlægningen er nærmere belyst i afsnit 8, og for endnu mere detaljeret gennemgang af faciliteterne og belægningen i hallerne henvises til delrapport 4.

3. Resultatet af borgerundersøgelsen

Afsnittet her er konklusioner fra delrapport 1 og vedrører de vigtigste pointer fra denne (Morsø Kommune og DGI, 2023a).

Afsnittet handler om den gennemførte borgerundersøgelse, der blev gennemført i juni 2023. Den blev gennemført i Rambøll Managements elektroniske SurveyXact. Et repræsentativt udtræk på 4.000 borgere, fordelt på alder (18-75 år) og køn, fik tilsendt spørgeskemaet via E-Boks. 29% af disse valgte at deltage i undersøgelsen.

Om respondenterne i borgerundersøgelsen

- 59% af respondenterne var kvinder.
- 57% er idrætsaktive. 28% er ikke-idrætsaktive. Den resterende andel svarer, at de ikke er idrætsaktive lige pt.
- 49% af de idrætsaktive borgere har ønske om at være mere fysisk aktive, 85% af borgerne på pause har ønske om at være mere fysisk aktive, og 45% af de ikke-idrætsaktive har ønske om at være mere fysisk aktive.

Afsnittet her er et ganske kort afsnit om analysens resultater set i forhold til borgernes behov og ønsker.

3.1. Idrættens Arenaer

Naturen er den mest benyttede arena i forhold til at dyrke idræt/motion (73% af respondenterne). Dernæst følger Fitnesscenter/motionsrum (40%). På tredjepladsen ligger Veje, gader, fortove og lignende (29%). Hjemme/i haven er den fjerdede mest benyttede arene (28%), mens Hal/sal kommer ind på en femteplads (27%).

Generelt set er borgerne i Morsø Kommune i høj grad eller i nogen grad tilfredse med Idræts- og motionsfaciliteterne. Mest tilfredse er de i postdistrikt 7960 Karby og 7980 Vils. Her svarer 81% af borgerne, at de i høj grad/nogen grad er tilfredse.

Hvis vi ser på tilfredsheden med indendørsfaciliteterne, så er de idrætsaktive de mest tilfredse brugere. 78% af denne brugergruppe svarer, at de i høj grad/nogen grad er tilfredse.

På udendørsfacilitetsområdet er det borgere på pause fra idræt eller motion, der er mest tilfredse. Her svarer 81%, at de i høj grad/nogen grad er tilfredse.

3.2. Den idrætsaktive borger

Om respondenterne i denne gruppe

57% af respondenterne har svaret, at de dyrker idræt/motion.

34% i denne gruppe har en erhvervsfaglig uddannelse som højeste uddannelse. 51% af gruppen er i arbejde med faste arbejdstider.

Idræts- og motionsvaner

Vandreture (54%), Fitness/styrketræning (47%) og Løb (34%) er de tre mest foretrukne aktiviteter. Disse tre aktiviteter bliver i høj grad dyrket selvorganiseret. I forhold til Vandreture er det kun 14%, der dyrker aktiviteten i regi af en klub/forening, for Fitness/Styrketræning er det 21%, mens 16% dyrker løb i klub/forening.

54% af de idrætsaktive borgere vægter fleksibiliteten som en vigtig faktor ved valg af deres aktivitet efterfulgt af betydningen af de fysiske rammer (37%).

Idrættens Arena

De idrætsaktives mest foretrukne arenaer for udendørs idræts- og motionsudfoldelse er: Naturen (76%), Fitnesscenter/motionsrum (40%) og Veje, gader o.l. (31%).

Foretrukne tidspunkter for udøvelsen af idrætten

I hverdagene er de foretrukne tidspunkter at dyrke idræt/motion i tidsrummet kl. 16.00 – 21.00 (59%). Efterfulgt af formiddag i tidsrummet kl. 08.00 – 12.00 (30%).

I weekenderne er de foretrukne tidspunkter at dyrke idræt/motion formiddage kl. 08.00 – 12.00 (43%). Efterfulgt af eftermiddage i tidsrummet kl. 16.00 – 21.00 (40%).

Perspektivering af "ønske om at være mere fysisk aktiv"

49% af gruppen ønsker at være mere idrætsaktive, og 14% ved det ikke. Perspektiveret til befolkningen i kommunen, så svarer gruppen "Idrætsaktive" til ca. 7.700 borgere i Morsø Kommune. Der er således et rigtig stort potentiale i forhold til at få målgruppen mere idrætsaktive, end de er i dag.

Ønsker om andre aktiviteter

Hele 30% af de idrætsaktive borgere svarer, at de ville - hvis det var et tilbud - være interesserede i Sundhedsaktiviteter (Kostvejledning, vægttab, målrettet træning m.v.), og hver fjerde idrætsaktive borger ville være interesserede i "Adgang til behandlingscenter (fysioterapi, kiropraktor m.v.)" og "Fitness", hvis det var et tilbud.

3.3. Borgeren på pause fra idræt og motion

Om respondenterne i denne gruppe

15% af respondenterne i borgerundersøgelsen har svaret, at de dyrker idræt/motion – men ikke for tiden.

36% i denne gruppe har en erhvervsfaglig uddannelse som højeste uddannelse. 56% af gruppen er i arbejde med faste arbejdstider. 50% af gruppen stoppede med idræt og motion for mindre end 6 måneder siden.

Idræts- og motionsvaner

De tre væsentligste årsager til at være stoppet med idræt/motion er: Jeg bruger tiden på arbejde (41%), Jeg holder pause, regner med at starte igen (41%) og Jeg bruger tiden på familien (33%).

Motivationsfaktorer i forhold til at skulle starte på idræt/motion i morgen er: Komme i form (76%), Godt helbred (68%) og Stresse af (45%). Fællesskab kommer ind på en fjerde plads over de vigtigste motivationsfaktorer i forhold til at dyrke idræt/motion.

Fitness/styrketræning (40%), Yoga, m.m. (31%) og Vandreture (28%) er de tre mest foretrukne aktiviteter, som målgruppen ville vælge, hvis de skulle starte på en aktivitet næste år.

I forhold til ydre faktorer svarer 52% af gruppen, at fleksibiliteten var en vigtig faktor ved valg af deres aktivitet efterfulgt af Serviceniveauet (37%) og De fysiske rammer (36%).

Idrættens Arena

De idrætsaktives mest foretrukne arenaer for udendørs idræts- og motionsudfoldelse er: Naturen (65%), Fitnesscenter/motionsrum (41%) og Hjemme/i haven (36%).

Barrierer

Tid er en afgørende barriere i forhold til at dyrke idræt eller motion. 41% af gruppen svarer "Jeg bruger tiden på arbejde" og 33% "Jeg bruger tiden på familien" som årsag til, at de ikke dyrker idræt eller motion for tiden. En stor del af gruppen svarer, at de blot holder pause og regner med at starte igen.

Foretrukne tidspunkter for udøvelsen af idrætten

I hverdagene er de foretrukne tidspunkter at dyrke idræt/motion i tidsrummet kl. 16.00 – 21.00 (51%). Efterfulgt af formiddag i tidsrummet kl. 08.00 - 12.00 (29%).

I weekenderne er de foretrukne tidspunkter at dyrke idræt/motion aften kl. 16.00 – 21.00 (37%). Efterfulgt af formiddage i tidsrummet kl. 08.00 – 12.00 (34%).

Perspektivering af "ønske om at være mere fysisk aktiv"

85% af gruppen ønsker at være mere idrætsaktive, og 9% ved det ikke. Perspektiveret til befolkningstallet svarer gruppen "På pause fra idræt og motion" til ca. 2.250 borgere i Morsø Kommune. Der er således et stort potentiale i forhold til at få flere borgere til at dyrke idræt og motion i målgruppen her.

Ønsker om andre aktiviteter

Hele 36% af borgere på pause fra idræt/motion borgere svarer, at de ville - hvis det var et tilbud - være interesserede i "Sundhedsaktiviteter (Kostvejledning, vægttab, målrettet træning m.v.)", 33% i "Fitness", og 27% ville være interesserede i "Adgang til behandlingscenter (fysioterapi, kiropraktor m.v.)", hvis det var et tilbud.

3.4. Den ikke-idrætsaktive borger

Om respondenterne i denne gruppe

28% af respondenterne i borgerundersøgelsen har svaret, at de ikke dyrker idræt/motion.

38% af denne gruppe har en erhvervsfaglig uddannelse som højeste uddannelse. 45% af gruppen er i arbejde med faste arbejdstider.

Idræts- og motionsvaner

De tre væsentligste årsager til, at målgruppen ikke dyrker idræt/motion er: "Jeg bruger tiden på familien" (39%), "Jeg bruger tiden på arbejde" (35%) og "Jeg prioriterer tiden på andre fritidsinteresser" (33%).

Vandreture (26%), fitness (23%) og Yoga m.m. (22%) er de tre højest prioriterede aktiviteter, hvis gruppen skulle starte med at dyrke idræt/motion til næste år.

Perspektivering af "ønske om at være mere fysisk aktiv"

45% af gruppen ønsker at være mere idrætsaktive, og 22% ved det ikke. Perspektiveret til befolkningstallet svarer gruppen "Ikke-idrætsaktive" til ca. 3.950 borgere i Morsø Kommune. Der er således et stort potentiale i forhold til at få flere borgere til at dyrke idræt og motion i målgruppen her.

Ønsker om andre aktiviteter

22% af de ikke-idrætsaktive borgere svarer, at de ville - hvis det var et tilbud - være interesserede i "Sundhedsaktiviteter (Kostvejledning, vægttab, målrettet træning m.v.)", 21% ville være interesserede i "Adgang til behandlingscenter (fysioterapi, kiropraktor m.v.)" og 16% ville være interesserede i "Det sunde køkken (lær at lave sund og ernæringsmæssig rigtig mad)

3.6. Delkonklusion - Borgerundersøgelsen

Borgerundersøgelsen viser, at borgerne i Morsø Kommune i meget høj grad efterspørger:

- Naturen som arena for fysisk aktivitet.
- Aktiviteter, der kan dyrkes selvorganiseret og i selvvalgte fællesskaber.
- Aktiviteter, der kan dyrkes i mindre sale/haller.
- Aktiviteter med fokus på fysisk og mental sundhed (kostvejledning, vægttab, fællesskab m.m.)
- Fitness/styrketrænings lokaler.
- Mindre lokaler til blide motionsformer som yoga og pilates.
- Mindre lokaler til funktionel træning.
- Mulighed for at kunne dyrke aktiviteter under fleksible former rent tidsmæssigt.
- Svømmehalsaktiviteter og fodboldanlæg.
- Udendørs idrætsudøvere skal have adgang til hallens støttefaciliteter (toilet, omklædning, café, adgang til lockers m.v.). Hallen som udgangspunkt (start/slut) for udendørs idrætter.

4. Resultatet af ungeundersøgelsen

Afsnittet her er konklusioner fra delrapport 2 og vedrører de vigtigste pointer fra denne (Morsø Kommune og DGI, 2023b).

Afsnittet handler om den gennemførte ungeundersøgelse, som blev gennemført i juni 2023. Den blev gennemført i Rambøll Managements elektroniske SurveyXact. Undersøgelsen henvendte sig til unge i klassetrinene 6. - 10. klasse. Undersøgelsen havde til formål at afdække de unges ønsker og behov til fritidsinteresser og idrætsfaciliteter.

435 unge svarede på undersøgelsen. Det samlede antal elever i de 11 skoler (6. - 10. klasse) er 981 elever, hvilket giver en besvarelsesprocent på 44%.

4.1. Den idrætsaktive unge

Om respondenterne

De idrætsaktive unge udgør 64% af respondenterne i ungeundersøgelsen ligeligt fordelt med 48% på drenge og piger og 4% køn "andet" Respondentantallet svarer til, at der potentielt er 628 idrætsaktive unge i 6.10. klasse i Morsø Kommune, når vi ser på det samlede antal elever i 6. – 10. klasse i de 11 skoler.

Idræts- og motionsvaner

Deres foretrukne indendørsaktiviteter er Fitness (36%), Fodbold (36%) og Håndbold (28%).

Udendørs er de foretrukne idrætsaktiviteter Fodbold (46%), Cykling (36%) og Gåture (35%).

Opdelt på køn er går de idrætsaktive unge til følgende aktiviteter:

- Piger indendørs: Håndbold (34%), Fitness (26%) og Dans (25%)
- Drenge indendørs: Fodbold (44%), Fitness (43%) og Håndbold (23%).
- Piger udendørs: Gåture (47%), Fodbold (38%) og Cykling (37%).
- Drenge udendørs: Fodbold (53%), Cykling (31%) og Løb (29%)

Den indendørs idræt foregår primært i foreningsregi (53%), og den udendørs idræt dyrkes i 70% af tilfældene på egen hånd.

De unge idrætsaktive ville, hvis tilbuddet var til stede: Benytte Hallen - Bare gøre det, når hallen er ledig (68%), Aktiviteter for hele familien (40%) og Forskellige aktiviteter – fra gang til gang (32%).

Fremtidige ønsker til idræt og motionstilbud

De idrætsaktive unges fremtidige ønsker til idræt og motion er på TOP-3 listen:

- Udendørs: Fodbold (43%), Gåture (28%) og Løb (26%)
- Indendørs: Fitness (34%), Håndbold (27%) og Dans (17%).

Hyppighed og aktionsradius

De idrætsaktive unge har en høj aktivitetsfrekvens med over 47%, der er idrætsaktive mere end 4 gange om ugen. Vi ser, at de er idrætsaktive i en relativt lille radius, hvor 44% har 0-3 km til deres primære idrætsaktivitet. 39% svarer, at min mor/far kører mig til idrætten/motionen, og 28% cyklede selv til aktiviteten.

Idrættens Arena

Den idrætsaktives mest foretrukne arenaer for udendørs idræts- og motionsudfoldelse er: Fodboldbaner (græs, grus el. kunstgæst) (64%), I haven (33%) og I naturen (skoven, stranden osv.) (22%).

Væsentlige faktorer i forhold til at dyrke idræt og motion

De tre væsentligste motivationsfaktorer i forhold til at dyrke en idræt er: Det er sjovt (85%), Jeg kommer i bedre form (74%) og Jeg kan lide fællesskabet med vennerne (72%).

Motivationsfaktorer

De tre væsentligste "ydre" motivationsfaktorer i forhold til at dyrke idræt og motion er: Det sociale (81%), Træneren (80%) og De fysiske rammer (78%).

Andre fritidsinteresser

De idrætsaktive unge foretrækker på TOP-3 listen over andre aktiviteter end idræt/motion: Ophold i park/skov/strand (40%), Aktiviteter i ungdomsklub (27%) og Frivilligt arbejde (25%). 58% af de idrætsaktive unge er medlem af en idrætsforening og 25% af ungdomsskole

4.2. Den unge på pause fra idræt og motion

Om respondenterne

De unge på pause fra idræt og motion udgør 19% af respondenterne i ungeundersøgelsen, fordelt på 51% piger, 46% drenge og 3% køn "andet". Respondentantallet svarer til, at der potentielt er 186 af eleverne i 6.-10. klasse i Morsø Kommune, der er på pause fra idræt/motion, når vi ser på det samlede elevtal i klasserne 6. – 10. klasse.

Idræts- og motionsvaner

De hyppigste årsager til ikke at være idrætsaktive for tiden er: Bruger tiden på mine venner og familie (43%), Holder pause – regner med at starte igen (33%) og Bruger tiden på fritidsjob (23%).

Hvis de næste år skulle starte på en idræts-/motionsaktivitet ville de vælge følgende på en TOP-3 liste:

- Indendørs: Dans (30%), Fitness (25%) og Badminton (22%).
- Udendørs: Gåture (30%), Fodbold (28%) og Løb (28%).

Der er større kønsmæssig forskel, når vi ser på indendørsidrætter, end når vi ser på udendørsidrætten:

- Piger indendørs: Dans (58%), Gymnastik (33%) og Fitness (30%),
- Drenge indendørs: Håndbold (22%), Esport (19%) og Badminton (19%).
- Piger udendørs: Gåture (45%), Løb (35%) og Stand up Padel (30%)
- Drenge udendørs: Fodbold (31%) Løb (25%), og Cykling (22%).

De unge på pause ville, hvis tilbuddet var til stede, benytte: Aktiviteter for hele familien/fysisk aktivitet og socialt samvær (42%), Benytte Hallen – bare gøre det når hallen er ledig (39%), Forskellige aktiviteter – fra gang til gang (33%). Esport eller andet aktivt computerspil sammen med andre i lokalområdet (20%).

Idrættens Arenaer

De unge på pauses mest foretrukne arenaer for idræts- og motionsudfoldelse er: Fodboldbaner (græs, grus el. kunstgæst) (58%), I haven (43%) og I naturen (skoven, stranden osv.) (29%)

Væsentlige faktorer i forhold til at dyrke idræt og motion

De tre væsentligste faktorer i forhold til at dyrke en idræt er: Det er sjovt (45%), Jeg kommer i bedre form (45%) og Jeg tænker på min vægt (35%).

Andre fritidsinteresser

Den unge på pause foretrækker på TOP-3 listen over andre aktiviteter end idræt/motion:

”Ophold i park, skov eller strand” (32%), ”Computeraktiviteter” (28%) tæt fulgt af ”Kreative aktiviteter, syning, tegning, maling m.m.” (26%).

18% af de unge på pause fra idræt/motion er medlem af ungdomsskole, og 17% af en idrætsforening.

4.3. Den ikke-idrætsaktive unge

Om respondenterne

De ikke-idrætsaktive unge udgør 17% af respondenterne i ungeundersøgelsen, fordelt på 39% piger, 58% drenge og 3% køn ”andet”. Respondentantallet svarer til, at der potentielt er 170 af eleverne i 6.-10. klasse i Morsø Kommune, der ikke er idrætsaktive, når vi ser på det samlede elevtal i klasserne 6. – 10. klasse.

Idræts- og motionsvaner

De hyppigste årsager til ikke at være idrætsaktive for tiden er: Bruger tiden på mine venner og familie (52%), Jeg gider ikke (39%) og Bruger tiden på andre fritidsinteresser (31%).

Hvis de næste år skulle starte på en idræts-/motionsaktivitet ville de vælge følgende på en TOP-3 liste:

- Indendørs: Fitness (19%), Esport (19%), og Dans (17%).
- Udendørs: Gåture (21%), Fodbold (17%) og Løb (14%).

Opdelt på køn er de foretrukne idrætsaktiviteter følgende:

- Piger indendørs: Dans (40%), Gymnastik (27%), og Bowling (20%)
- Drenge indendørs: Esport (30%), Fitness (25%), og Skydning (11%).

- Piger udendørs: Gåture (40%), Løb (27%) og Fodbold (23%).
- Drengene udendørs: Motorsport (18%), Cykling (16%) og Dykning (14%).

De unge ikke-idrætsaktive ville, hvis tilbuddet var til stede, vælge følgende: Benytte Hallen – bare gøre det, når hallen er ledig (38%) (50% af pigerne og 31% af drengene), Esport eller andet aktivt computerspil sammen med andre i lokalområdet (31%) (49% af drengene og 4% af pigerne) samt Aktiviteter for hele familien/fysisk aktivitet og socialt samvær (31%).

Idrættens Arena

De ikke-idrætsaktive unges mest foretrukne arenaer for idræts- og motionsudfoldelse er: I haven (39%) Fodboldbaner (græs, grus el. kunstgæst) (36%), og I naturen (skoven, stranden osv.) (29%).

Væsentlige faktorer i forhold til at dyrke idræt og motion

De tre væsentligste faktorer i forhold til at dyrke en idræt er: Det er sjovt (43%), Jeg tænker på min vægt (37%), og Jeg kan lide fællesskabet med vennerne (29%).

Andre fritidsinteresser

De ikke-idrætsaktive unge foretrækker på TOP-3 listen over andre aktiviteter end idræt/motion: "Computeraktiviteter" (25%), "Ophold i park, skov eller strand" (18%) og "Aktiviteter i ungdomsklub" (13%). Hele 29% af de ikke-idrætsaktive har ikke deltaget i nogle fritidsaktiviteter det seneste år.

4.4. Delkonklusion - Ungeundersøgelsen

Resultatet af ungeundersøgelsen viser, at de unge i Morsø Kommune i meget høj grad efterspørger:

- Muligheden for at benytte hallen som hænge-ud sted. Uden voksnes indblanding.
- Mulighed for aktiviteter for hele familien/fysisk aktivitet og socialt samvær
- Lokaler til Esport.
- Fitness/styrketræningslokaler.
- Mindre lokaler til bl.a. dans, gymnastik, fitness på hold.
- Den traditionelle idrætshal.
- Udendørs fodboldbaner.
- Hyggelige udendørs faciliteter til ophold.
- Udendørs idrætsudøvere skal have adgang til hallens støttefaciliteter (toilet, omklædning, café, adgang til lockers m.v.). Hallen som udgangspunkt (start/slut) for udendørs idrætter.

5. Demografi

Afsnittet her er konklusioner fra delrapport 3 og vedrører de vigtigste pointer fra denne (Morsø Kommune og DGI, 2023c).

5.1. Befolkningsfremskrivningen og tilbud og aktiviteter

Tabel 1: Befolkningsfremskrivning for Morsø Kommune opdelt i aldersgrupper

Aldersgruppe	2023	2027	2030	2033	Diff. 2023-2033	Diff. 2023-2033 i %
0-2 år	446	428	421	415	- 31	-7%
3-5 år	571	468	459	452	- 119	-21%
6-17 år	2.595	2.501	2.324	2.224	- 371	-14%
18-24 år	1.385	1.335	1.306	1.234	- 151	-11%
25-39 år	2.922	3.026	2.967	2.850	- 72	-2%
40-64 år	6.483	5.992	5.706	5.494	- 990	-15%
65-75 år	3.111	3.006	3.017	2.996	- 115	-4%
76+ år	2.375	2.612	2.658	2.703	327	14%
I alt	19.889	19.368	18.859	18.367	- 1.521	-8%

Kilde: Morsø Kommunes befolkningsprognose 2022; Morsø Kommune 2022.

Som det ses i befolkningsprognosen ovenfor, vil Morsø Kommune samlet set frem mod 2033 have et fald i befolkningstallet på ca. 1.500 borgere. Den største nedgang ser man i aldersgruppen 40-64 årige (990 borgere). Størst stigning i antallet af borgere ses i aldersgruppen 76+ år (327 borgere). Børn og unge i skolealderen (6-24 år) har samlet set et fald på 672 borgere.

I delrapport 3 er der arbejdet med 6 distrikter, da vi på den måde får et billede af, hvordan befolkningsudviklingen i lokalområder vil påvirke behovet for aktiviteter. Når der kigges ind i de forskellige distrikter i Morsø Kommune samt på forskellige livsfasers ønsker og behov i forhold til idræt og motion, så tegner der sig et billede af hvilke aktiviteter, der kan honorere borgernes ønsker og behov.

Forslag til aktiviteter samlet set i de 6 distrikter:

- Idræt i dagtimerne (47% af de 60-64 årige og 80% af de 65 årige i Danmark er på pension) (Kongsholm 2020). Eksempelvis: Forskellige aktiviteter fra gang til gang, gymnastik, dans, yoga, gåture, krocket.
- Idrætter der kan dyrkes individuelt og fleksibelt og gerne i valgte fællesskaber til den yngre del af livsfaserne. Eksempelvis: Styrketræning og holdtræning i

fitness/motionsrum, hallen som udgangspunkt for løbe-, cykel- og gåture med udgangspunkt fra hallen (benyttelse af lockers, toilet- og badefaciliteter, pusleplads til cykler).

- Idrætter med fokus på børn og unges foretrukne idrætter. Eksempelvis: Traditionelle idrætter som fodbold, håndbold, gymnastik, svømning.
- Idrætter der kan dyrkes i fællesskaber til den ældre del af livsfaserne. Se punktet "Idræt i dagtimerne".
- Idrætter der kan dyrkes samtidigt med børns idrætter. Ikke samme aktivitet som børnene, men på samme tidspunkt. Eksempelvis: Mor er på et løbehold, far styrketræner, lillebror spiller fodbold og jeg går til gymnastik.
- Idrætter der kan dyrkes med høj puls til den yngre del af livsfaserne. Eksempelvis: Løbehold, cykelmotionshold, spinning, BMX/mountainbikehold, styrketræning med tempo, floorball m.v.
- Idræt/motion der kan dyrkes med moderat til lav puls til den ældre del af livsfaserne. Eksempelvis: Stolegymnastik, dans, gåture. Glæde og fællesskabet er det vigtigste.

Se delrapport 3 for yderligere præsenteret eksempler på aktiviteter til de forskellige livsfaser fordelt på de enkelte distrikter (Morsø Kommune og DGI, 2023c).

5.2. Delkonklusion - Demografi

Morsø Kommune vil samlet set frem mod 2033 have et fald i befolkningstallet på ca. 1.500 borgere (8% færre borgere). Den største nedgang ser man i aldersgruppen 40-64 årige (990 borgere). Størst stigning i antallet af borgere ses i aldersgruppen 76+ år (327 borgere). Børn og unge i skolealderen (6-24 år) har samlet set et fald på 672 borgere

Det vil sige, at der i 2033 vil være færre borgere i forhold til at favne idrætsfaciliteterne. Børn og unge, der traditionen tro i højere grad end de øvrige aldersgrupper benytter den traditionelle idrætshal, vil der også blive færre af.

Som udgangspunkt kan man sige, at er man d.d. er tilfreds med kapacitetsdækningen på idrætsfacilitetsområdet, er det ikke flere m² til idræt, der er behov for. Det er snarere en opgradering eller ommøblering af det eksisterende i forhold til at imødekomme borgernes ønsker og behov samt observationer på trends og tendenser, der bl.a. inkluderer mindre lokaler og sale til eksempelvis Esport, holdidrætter, fitness/styrketræning mv.

6. Borgernes sundhedstilstand og tilbud om aktiviteter til forskellige målgrupper på dette område

Afsnittet her er konklusioner fra delrapport 3 og vedrører de vigtigste pointer fra denne (Morsø Kommune og DGI, 2023c).

Afsnittet resumerer borgerne i Morsø Kommunes sundhedstilstand. Med udgangspunkt i sundhedstilstanden sættes der derefter fokus på, hvordan faciliteterne og foreningerne kan understøtte kommunen i arbejdet med at få flere og mere fysisk aktive.

6.1. Borgernes sundhedstilstand

Undersøgelsen "Hvordan har du det?" (Morsø Kommune 2021) har kortlagt Morsø Kommunes borgeres fysiske, psykiske, sociale trivsel dvs. sundhedstilstand.

Resultatet af denne undersøgelse viser følgende:

- Selvvurderet helbred – 18% af borgerne har et dårligt el. mindre godt helbred
- Rygevaner blandt borgerne – 20% af borgerne er daglige rygere
- Fysisk ikke-aktiv – 19% af borgerne er fysisk ikke-aktive
- Usundt kostmønster – 23% af borgerne har usundt kostmønster
- Svær overvægt – 23% af borgerne og undervægt – 1,8 % af borgerne
- Dårligt mental sundhed – 14% af borgerne
- Ensomhed – 11% af borgerne føler sig ensomme
- Søvn – 12% af borgerne sover dårligt
- Stres – 26% af borgerne har et højt stressniveau
- Sygdom: 31% af borgerne har slidgigt, 28% har forhøjet blodtryk, 15% har ryg sygdomme (18%), skarpt efterfulgt af allergi (17%), Tinnitus (16%) og Migræne/hyppig hovedpine (16%).

Hallerne i Morsø Kommune benyttes af skolerne i det omfang, der reelt er behov for. Det betyder, at hallerne har en del ledig kapacitet i dagtimerne. I den forbindelse har kommunen en mulighed for at gribe bolden i forhold til, at hallerne nu også kan være med til at løfte velfærdsopgaven med at få flere fysisk aktive borgere og mere fysisk aktive borgere. Mest hensigtsmæssigt foregår dette i et samarbejde mellem foreninger, facilitet og kommune.

I forhold til kommunens sundhedsprofil (Morsø Kommune 2021) ses der også et stort potentiale i forhold til at udvikle målrettede tilbud til de mere sårbare borgere - eksempelvis: Rygtræningshold (18% af borgerne i Morsø Kommune havde rygproblemer i 2021),

kostvejledningshold (23% afgiver at havde et usundt kostmønster), hold for slidgigtpatienter (31% af borgerne i Morsø Kommune havde slidgigtproblemer i 2021), aktiviteter og fællesskaber til de ensomme borgere (11% kan betegnes som ensomme), træning for overvægtige (23% var svært overvægtige), yoga/pilates og/eller andre former for afstressningshold (26% angiver, at de havde et højt stressniveau).

Set i forhold til de borgere, der er på offentlig forsørgelse, udenfor arbejdsmarkedet (på egen forsørgelse) og dem, der er folkepensionister, er der en stor del borgere, der kan bruge kommunens og de selvejende idrætsfaciliteter i faciliteternes ledige dagtimer.

Der, hvor foreningerne ikke formår eller rent ressourcemæssigt ikke kan udvikle tilbud til de ikke fysisk idrætsaktive, syge og sårbare borgere, vil det være oplagt at drøfte om faciliteterne kan være med til at løfte den samfundsopgave. Der er virkelig et potentiale og perspektiv i forhold til at skabe aktivitet i de ledige halvtimer og i forhold til, at ikke-idrætsaktive, syge og sårbare borgere bliver fysisk aktive eller bliver mere fysisk aktive.

Det vil gavne både målgruppernes krop og sjæl samt kommunens samlede pengekasse på den længere bane.

6.2. Delkonklusion – Socioøkonomiske faktorer

Hallerne i Morsø Kommune har en del ledige tider i dagtimerne. Disse ledige timer kan med stor fordel bruges til, at faciliteterne kan være med til at understøtte kommunen i arbejdet med at få flere fysisk aktive borgere og mere fysisk aktive borgere.

Derudover kan vi se i kommunens sundhedsprofil (Morsø Kommune 2021), at der også er et stort potentiale i forhold til at anvende faciliteterne til målrettede tilbud til de mere sårbare borgere i dagtimerne - eksempelvis: Rygtræningshold, kostvejledningshold, hold for slidgigtpatienter, aktiviteter og fællesskaber til de ensomme borgere, træning for overvægtige, yoga/pilates og/eller andre former for afstressningshold.

I forhold til de borgere, der er potentielle brugere af hallerne i dagtimerne, vil det være forskellige former for idrætsfaciliteter, der er behov for (både haller, fitnesslokale og sale), mens det for de mere sårbare borgere mest er mindre lokaler, fitnesslokaler og sale, der vil være optimale for fysisk aktivitet/idrætsudøvelsen.

7. Facilitetskortlægning

Afsnittet her er konklusioner fra delrapport 4 og vedrører de vigtigste pointer fra denne (Morsø Kommune og DGI, 2023d).

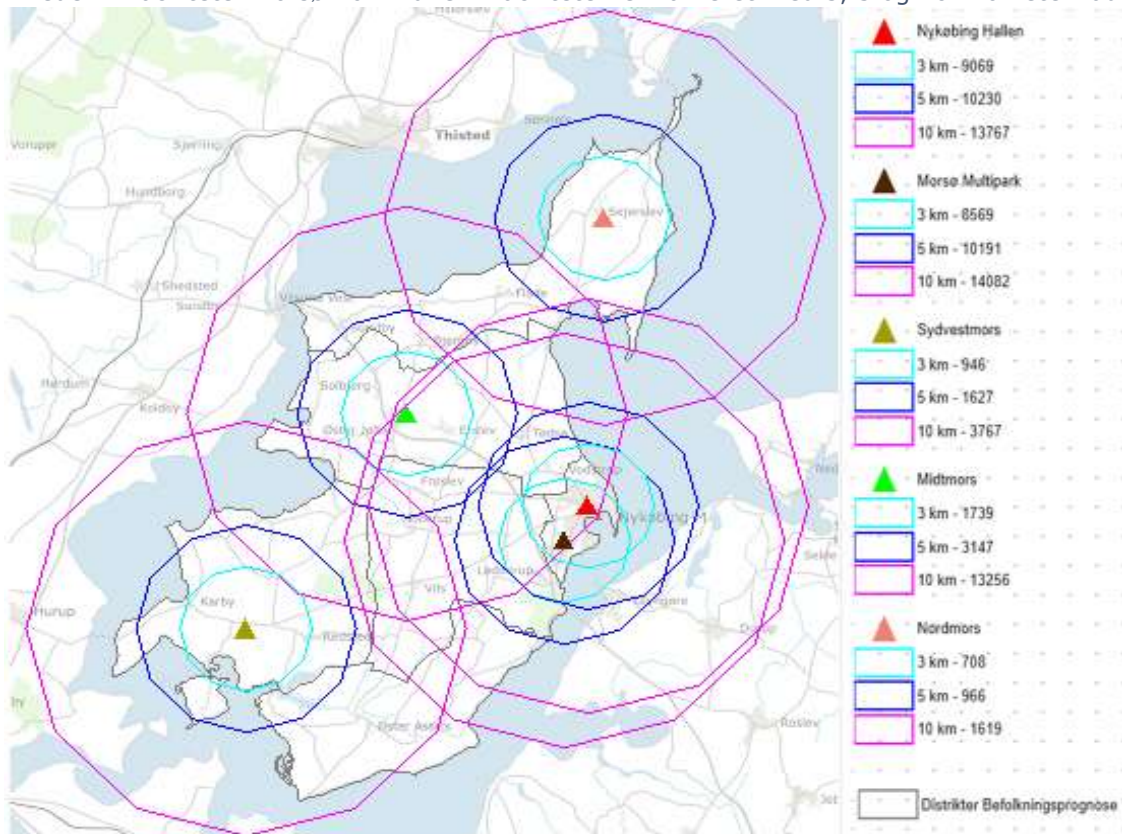
Facilitetskortlægningen i afsnittet her er en kort introduktion til den gennemgang, der er foretaget i fem udvalgte faciliteter i kommunen. Ligeledes er belægningen i disse haller kortlagt, for at kommunen kan danne sig et overblik over udnyttelsen af kapaciteten i de omfattede faciliteter.

Faciliteterne i denne kortlægning udgøres af følgende fem faciliteter

- Arena Mors	Selvejende institution (A/S)
- Nykøbing Hallen	Kommunal drift
- Midtmors Sport	A/S - Aktieselskab
- Sydvestmors Kultur og Fritidscenter	Selvejende institution
- Nordmors Hallen – Nordmors Fritidscenter	Selvejende institution

Nedenstående billede giver et overblik over afstanden mellem faciliteterne og antallet af borgere, som faciliteterne favner, vist i en radius af 3 km, 5 km og 10 km (Morsø Kommune, By og Landskab 2023).

Billede 1: Faciliteter Morsø Kommune – Faciliteterne markeret med 3, 5 og 10 kilometer radius

De lyseblå og mørkeblå cirkler på kortet viser 3 og 5 kilometer radius fra hver enkelt facilitet. Hvor der er overlap i de markerede områder, er der mere end en facilitet, der dækker lokalbefolkningen i den angivne radius. De lilla cirkler angiver radius af 10 km.

Hermed kan vi se, at rent geografisk er en del af kommunen ikke dækket af en facilitet indenfor en 5 kilometers radius. Befolkningsmæssigt ligger dog hele 82% af befolkningen på Mors indenfor 5 km radius af faciliteterne. Med en 10 kilometers radius fra faciliteterne er hele kommunen dækket både geografisk og befolkningsmæssigt.

Kommunen har i gennemsnit ca. 500 borger færre pr. store idrætshal end gennemsnittet for de nordjyske kommuner. Hvis der sammenlignes med de omkringliggende ydrekommuner; Lemvig -, Struer -, Skive -, Vesthimmerland - og Thisted Kommune, har Morsø Kommune lidt flere borger pr. store idrætsfacilitet med undtagelse af Thisted Kommune.

7.1. Facilitetsskemaer

Der er lavet en gennemgang af de fem faciliteter. Hver facilitet er gennemgået på baggrund af et fysisk besøg, indhentning af facilitetsskemaer, belægningsskemaer, placering på GIS kort mm.

Alle faciliteterne er, hvor det har være muligt, beskrevet med udgangspunkt i:

- Driftsform og organisering.
- Tilknyttede foreninger og skoler.
- Lokaler inde.
- Udendørs arealer.
- Handicapadgang.
- Kendte vedligeholdelsesopgaver.
- Visioner for fremtiden.

7.2. Belægning

Belægningen i de 5 faciliteter er kortlagt for, at kommunen kan danne sig et overblik over udnyttelsen af kapaciteten faciliteterne i kommunen.

Overordnet set er belægningen i faciliteterne opgjort ud fra en "stikprøve" på to forskellige uger – uge 13 i foråret og uge 43 i efteråret. Ugebelægningen i faciliteten er opgjort i tre overordnede hovedkategorier:

- 1) Hverdage fra kl. 08:00 til 16:00 = 40 timers kapacitet pr. facilitet/hal eller sal.
- 2) Primetime – hverdage fra 16:00 til 22:00 = 30 timers kapacitet pr. facilitet/hal eller sal.

- 3) Weekend – lørdag og søndag fra 08:00 til 22:00 begge dage = 28 timers kapacitet pr. facilitet, hal eller sal.

Der er 5 faciliteter, der er omfattet af behovsafdækningen. Nogle af disse faciliteter har flere haller og/eller sale, som de har valgt at oplyse belægning på. Disse opgørelser er taget med i den samlede opgørelse på belægningsgrad/ledige timer, så opgørelsen af kapacitet i timer og belægningen omfatter flere "lokaler" end 5 faciliteter.

I kortlægningen tager vi primært udgangspunkt i anvendelsen af haller/sale således, at opgørelsen af kapacitet i timer og belægning omfatter samlet ni haller/sale på Mors. Følgende haller og/eller sale indgår i opgørelsen af belægningsgraden¹.

Store idrætshaller:

- Sydvestmors Kultur og Fritidscenter	Hal 1 (800+ m2)
- Sydvestmors Kultur og Fritidscenter	Hal 2 (800+ m2)
- Midtmors Sport	Håndboldhal (800+ m2)
- Nordmors Fritidscenter og Hal	Hal (800+ m2)
- Nykøbing Hallen	Hal (800+ m2)
- Sparekassen Thy Arena	Hal 1 (800+ m2)
- Sparekassen Thy Arena	Hal 2 (800+ m2)

Små idrætshaller:

- Midtmors Sport	Multihal (300-799 m2)

Idrætslokaler/sale:

- Nykøbing Hallen	Gymnastiksalen (<300 m2)

Med afsæt i ni lokaler er den samlede timekapacitet i de fem faciliteter opgjort som følger:

1. Hverdage (man-fredag kl. 08:00 til 16:00) = 360 timers kapacitet i fem faciliteter
2. Primetime (hverdag fra 16:00 til 22:00) = 270 timers kapacitet i fem faciliteter
3. Weekend (lørdag-søndag fra 08:00 til 22:00) = 252 timers kapacitet i fem faciliteter

¹ Belægningsgrad regnes som; Andelen af booket til af den samlede timekapacitet.

Tabel 2: Oversigt over antallet af rådighedstimer i alt i faciliteterne. Opdelt på Hverdage (8-16) Primetime (16-22) og Weekend. Vist for haller 800+ og hal/sal under 800 m2 og som samlet for faciliteterne

	Hverdage	Primetime	Weekend
Kapacitet samlet	40 timer pr. lokale	30 timer pr. lokale	28 timer pr. lokale
Haller 800+ m2	280	210	196
Hal/sal under 800 m2	80	60	56
Timer i alt	360	270	252

Med afsæt i de belægningskemaer, som vi har fået fra Morsø Kommune og den belægning, som de selvejende faciliteter har oplyst, kan vi opgøre de samlede ledige timer i de to valgte uger i faciliteterne som følger:

Tabel 3: Oversigt over ledige timer i de fem faciliteter i uge 13 - Ledige timer er udregnet som: Samlet kapacitet minus booket tid ifølge de indhentede belægningskemaer. Opdelt på: Hverdage kl. 8-16, Primetime kl. 16-22 og Weekend 8-22. Vist for haller 800+ og hal/sale under 800m2 og som samlet for faciliteterne

	Hverdage	Primetime	Weekend
Ledige timer - uge 13	40 timer pr. lokale	30 timer pr. lokale	28 timer pr. lokale
Haller 800+ m2	75,5	82,5	168
Hal/sal under 800 m2	22	30,5	52
Timer i alt	97,5	113	220

Tabel 4: Oversigt over ledige timer i de fem faciliteter i uge 43 - Ledige timer er udregnet som: Samlet kapacitet minus booket tid ifølge de indhentede belægningskemaer. Opdelt på: Hverdage kl. 8-16, Primetime kl. 16-22 og Weekend 8-22. Vist for haller 800+ og hal/sale under 800m2 og som samlet for faciliteterne

	Hverdage	Primetime	Weekend
Ledige timer uge 43	40 timer pr. lokale	30 timer pr. lokale	28 timer pr. lokale
Haller 800+ m2	74	69	155,5
Hal/sal under 800 m2	24,5	28,5	33,5
Timer i alt	98,5	97,5	189

I uge 13 er der således i hverdage (kl. 08:00 til 16:00) en ledig kapacitet i de fem faciliteter på i alt 97,5 timer af 360 mulige timer. I Primetime (hverdage kl. 16:00 til 22:00) er der i alt 113 timer ledige af en samlet kapacitet på 270 timer. I weekenderne var der i uge 13 hele 220 timer ledige af en kapacitet på i alt 252 timer i de fem faciliteter.

I uge 43 var den ledige kapacitet i hverdage (kl. 08:00 til 16:00) i faciliteterne ca. det samme som i uge 13 – nemlig 98,5 ledige timer af de samlede 360 timer. I Primetime (hverdage kl. 16:00 til 22:00) var over en tredjedel af den samlede kapacitet på 270 timer ledig - nemlig 97,5 timer. I weekenderne i uge 43 var 189 timer ledige i de 5 faciliteter af den samlede kapacitet på 252 timer.

7.3. Delkonklusion – Facilitetsskemaer og belægningen i faciliteterne

Når vi ser på belægningen fordelt på de 5 faciliteter, kan vi se, at der er en stor andel af ledig timekapacitet i Morsø Kommune.

Der er således en gennemsnitlig belægningsgrad på omkring 73% i hverdage fra kl. 8.00 til 16.00.

I Primetime (hverdagene 16:00 til 22:00) er der en gennemsnitlig belægningsgrad på ca. 58% (uge 13) og 64% (uge 43) i de fem faciliteter.

I weekenderne udnyttes henholdsvis 13% og 25% af timekapaciteten i de fem faciliteter i uge 13 og 43.

Endvidere ser vi i undersøgelsen "Idrætsanlægs benyttelse og brugernes tilfredshed" (Høyer Kruse, Bundgård Iversen & Forsberg 2017), der er gennemført i 22 kommuner og med 321 traditionelle idrætshallers deltagelse, at gennemsnittet på den bookedede tid i en traditionel idrætshal er på 82% med et fremmøde på kun 75%. Altså et gennemsnit der er noget højere end den gennemsnitbelægningsgrad, vi ser i Primetime i Morsø Kommune, der er på mellem 58% og 64%. Antager vi, at der i Morsø Kommune også kun er et fremmøde i den bookedede tid på 75%, er tallet af ledige timer endnu højere end de tal, som kortlægningen her viser.

8. Litteraturliste

Forsberg, P., Iversen, E., Høyer-Kruse, J. (2017). Organisering, styring og ledelse af idrætsanlæg i Danmark. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.

Høyer-Kruse, J., Tofft-Jørgensen, L. (2014). Undersøgelse af idrætsfaciliteter i Skanderborg Kommune. Odense: Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

Rask S. (2021). Status Brug af Faciliteter og steder til idræt – Notat 3 i Danskernes motions- og sportsvaner 2020. Idrættens Analyseinstitut Rask (2021)

Rask S. & Eske M. (2020). Status på Danskernes idrætsdeltagelse 2020 – Notat 1 i Danskernes motions- og sportsvaner 2020. Idrættens Analyseinstitut Rask og Eske (2020)

Iversen B. E., Forsberg P., Kruse H. J., Ibsen B. (2020). Fremtidens idrætsfaciliteter – Anbefalinger til fremtidens organisering, styring og ledelse af idrætsanlæg. Idrættens Analyseinstitut/Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund. Odense. Syddansk Universitet.

Morsø Kommunes befolkningsprognose (2022). Morsø Kommune.

Morsø Kommune Kommune, By og Landskab (2023).

Morsø Kommune (2021). Hvordan har du det? Sundhedsprofil Morsø Kommune 2021. Morsø Kommune.

Morsø Kommune og DGI Nordjylland (2023a). Delrapport 1: Borgerundersøgelsen. Morsø Kommune

Morsø Kommune og DGI Nordjylland (2023b). Delrapport 2: Ungeundersøgelsen. Morsø Kommune

Morsø Kommune og DGI Nordjylland (2023c). Delrapport 3: Demografi og livsfaser samt borgernes sundhedstilstand og tilbud om aktivitet til de forskellige målgrupper. Morsø Kommune

Morsø Kommune og DGI Nordjylland (2023d). Delrapport 4: Facilitetskortlægningen. Morsø Kommune